

Cybernetyczna teoria charakteru

Spośród wielu teorii psychologicznych, które w XX i XXI wieku stały się niezwykle modne, a dla niektórych teoretyków (a także domorosłych praktyków) osiągnęły status prawie Biblii, bardzo ciekawą koncepcją jest Cybernetyczna Teoria Charakteru. Opracował ją profesor Marian Mazur, uczony z XX wieku, który był jednym z prekursorów cybernetyki w naszym kraju. Zagadnienia cybernetyki dopiero w czasach profesora Mazura zaczęły uzyskiwać pozycję dyscypliny naukowej i m.in. dzięki osobowości Profesora zyskały wielu zwolenników i kontynuatorów, żeby wspomnieć docenta Józefa Kosseckiego. Na wykładach prof. Mazura zawsze były tłumy studentów i doktorantów a na konferencjach naukowych z Jego udziałem, dyskusje po Jego wykładach przeciągały się do rana.

Cybernetyka w rozumieniu ogólnym jest nauką o sterowaniu układami (niezależnie o jakim układzie mówimy, czy to skomplikowanym, czy prostym, czy o maszynie, czy organizmie żywym), uwzględniając wielkości wejściowe, centrum regulujące i wielkości wyjściowe. Układy mogą być samodzielne i niesamodzielne, tzn. wymagające ciągłego sterowania. Prof. Mazur określił organizm ludzki jako system (układ) samodzielny, inaczej zwany systemem autonomicznym. W przypadku systemu jakim jest człowiek, rozpatrujemy go całościowo jako sumę jego ciała fizycznego i umysłu/psychiki.

Systemem autonomicznym jest system mający:

- * zdolność sterowania oraz
- * zdolność przeciwdziałania utracie zdolności sterowania.

Aby zostały zapewnione te zdolności, system autonomiczny musi składać się z następujących podsystemów:

- * e f e k t o r a , czyli organów zapewniających oddziaływanie na otoczenie,
- * r e c e p t o r a , czyli organów zapewniających pobieranie informacji z otoczenia,
- * k o r e l a t o r a , czyli organu zapewniającego przetwarzanie i przechowywanie informacji,
- * a l i m e n t a t o r a , czyli organów zapewniających pobieranie energii z otoczenia,
- * a k u m u l a t o r a , czyli organu zapewniającego przetwarzanie i przechowywanie energii,
- * h o m e o s t a t u , czyli organu zapewniającego przeciwdziałanie przepływowi informacji i energii zmniejszającym możliwość oddziaływania systemu na otoczenie.

Za potraktowaniem człowieka jako systemu autonomicznego przemawiają następujące fakty:

- * człowiek ma zdolność sterowania i zdolność przeciwdziałania utracie zdolności sterowania,
- * człowiek jest zdolny do utrzymywania się w równowadze funkcjonalnej pomimo zmian zachodzących w otoczeniu,
- * człowiek dąży do utrzymywania swojej egzystencji,
- * człowiek funkcjonuje we własnym interesie.

Przedmiotem rozważania jest element unikalny dla każdego osobnika zwany charakterem. Cybernetyczna Teoria Charakteru wyróżnia następujące parametry charakteru:

- 1) p o z i o m charakteru, na który składają się:
 - * pojemność informacyjna (INTELIGENCJA)
 - * rejestracyjność (POJĘTNOŚĆ)
 - * preferencja (TALENT)
- 2) d y n a m i z m charakteru, związany z gospodarką" mocą dyspozycyjną człowieka, t.j. tą częścią mocy fizjologicznej, dzięki której człowiek może wpływać na otoczenie;
- 3) s z e r o k o ś ć charakteru, na którą składają się:
 - * tolerancja
 - * podatność.

Analizując poziom charakteru, przyjęto oczywiście w gruncie rzeczy założenie, że człowiek może się sterować w swoim otoczeniu tym skuteczniej, im więcej posiada zarejestrowanych informacji, czyli im większa jest pojemność informacyjna mózgu oraz jego zdolność do wytwarzania wielu różnorodnych wyobrażeń, czyli jego inteligencja. Z kolei liczba zarejestrowanych informacji jest tym większa, im bardziej wzrasta przewodność dróg przepływu energii, czyli im większa jest rejestracyjność mózgu. Od niej zależy zdolność do zapamiętania każdej odebranej informacji, czyli pojętność. Liczba zarejestrowanych informacji jest tym większa, im większa jest tzw. przewodność początkowa, a to zachodzi między elementami skupionymi blisko siebie (krótkość drogi przepływu energii), czyli im większa jest preferencyjność mózgu. Im większa jest preferencyjność, tym większa jest zdolność człowieka do wytwarzania wyobrażeń szczególnego rodzaju, czyli jego talent. Te trzy cechy, a więc inteligencja, pojętność i talent składają się na intelekt człowieka. Oczywiście inteligencja może być niska lub wysoka, pojętność mała lub duża, talent może być lub nie.

Przyjmując takie stany wymienionych cech można dokonać prostej typologii ludzkiego intelektu.

Kod typu	Inteligencja	Pojętność	Talent	Nazwa typu
0	Niska	Mała	Brak	"debilizm"
a	Wysoka	Mała	Brak	"ogólna inteligencja"
1b	Niska	Duża	Brak	"dobra pamięć"
1c	Niska	Mała	Wyraźny	"pomysłowość"
2a	Wysoka	Duża	Brak	"erudycja"
2b	Wysoka	Mała	Wyraźny	"perfekcjonizm"
2c	Niska	Duża	Wyraźny	"intuicjonizm"
3	Wysoka	Duża	Wyraźny	"genialność"

Marian Mazur wyróżnił pięć zasadniczych stopni dynamizmu (inaczej moglibyśmy to nazwać sposobem w jaki organizm komunikuje się z otoczeniem):

- * C - EGZODYNAMIZM (duży dynamizm dodatni)
- * BC - EGZOSTATYZM (mały dynamizm dodatni)
- * B - STATYZM (dynamizm zerowy)
- * AB - ENDOSTATYZM (mały dynamizm ujemny)
- * A - ENDODYNAMIZM (duży dynamizm ujemny).

CTC formułuje prawo stwierdzające, że "z biegiem życia charakter ludzki zmienia się w kierunku od dynamizmu dodatniego do ujemnego". Rozwój energetyczny człowieka może być zarówno opóźniony (człowiek pozostaje długo np. egzodynamikiem), jak i przyspieszony (np. człowiek w młodym wieku staje się statykiem). Mazur stwierdza, że dynamizm charakteru jest parametrem sterowniczym odgrywającym podstawową rolę we wszystkich przejawach ludzkiego zachowania i z niego też wynikają ludzkie dążenia.

A oto jak Mazur określa "typowe" upodobania zawodowe poszczególnych przedstawicieli stopnia dynamizmu:

- egzodynamicy to twórcy, wynalazcy,
- egzostatycy to interpretatorzy, "twórcy z cudzej inspiracji",
- statycy to odbiorcy sztuki i wykonawcy zadań,
- endostatycy to organizatorzy, "władcy z cudzej nominacji",
- endodynamicy to władcy (dyktatorzy, biznesmeni, itp.).

Parametr sterowniczy określony sumą tolerancji i podatności stanowi szerokość charakteru. Tolerancja jest pewną strefą "nierozróżnialności", w której zakresie człowiek akceptuje bodźce bez oporu. Podatność to zakres skuteczności presji, pod wpływem której człowiek akceptuje pewne bodźce.

Pod względem szerokości charakteru wyróżnia się cztery typy ludzi:

- * nietolerancyjni niepodatni - zgadzający się tylko na niewiele rzeczy i nieustępliwi wobec prób wymuszania ich zgody na cokolwiek innego,

- * nietolerancyjni podatni - zgadzający się tylko na niewiele rzeczy, ale łatwo ustępujący wobec nacisku,
- * tolerancyjni niepodatni - zgadzający się na wiele rzeczy, ale na nic ponadto;
- * tolerancyjni podatni - zgadzający się na wiele rzeczy, a nawet więcej jeszcze, nawet przy niewielkim nacisku.

Interpretując szerokość charakteru powiada się, że pozbawienie człowieka bodźców i uniemożliwienie reakcji w zakresie jego tolerancji odczuwa on jako naruszenie jego wolności, natomiast narzucenie człowiekowi bodźców i wymuszenie reakcji spoza zakresu jego tolerancji odczuwane jest jako naruszenie jego godności.

Znane jest takie powiedzenie, że niektórzy ludzie mają charakter, a inni charakterek. Mam nadzieję, że przedstawione tu rozważania pozwolą na łatwiejszą ocenę innych osób, a także dadzą możliwość oceny samego siebie, jakim typem charakteru jesteśmy, jakimi własnościami dysponujemy. W czasach gdy stajemy się coraz bardziej przedmiotem manipulacji psychologicznej powinno to nam dać możliwości obrony.

Pytania do przemyślenia ;-):

1. Czy ludzie niepodatni na propagandę (np. kowidową) są wyposażeni w ponadprzeciętną inteligencję i to powoduje, że łatwo dostrzegają fałsz docierający do nich z mediów propagandowych? Czy może ich mocną stroną jest któryś z czynników składających się na intelekt? Zwróćmy uwagę, że osoby zajmujące wysokie stanowiska, menadżerowie firm, z reguły charakteryzują się dość wysoką inteligencją.
2. Czy osoby ceniące sobie wolność (w normalnym tego słowa znaczeniu, nie miłośnicy demokracji liberalnej) mają raczej „szeroki” czy „wąski” charakter w myśl definicji podanych powyżej? Jak w ich przypadku wygląda cecha tolerancji i podatności? W opozycji do tego, jak można by scharakteryzować tę część populacji, która z pełnym entuzjazmem utożsamia się z programami (ideami) popularyzowanymi przez media głównego nurtu, takimi jak zielony ład, edukacja zdrowotna, przyjmowanie imigrantów, wspomaganie wysiłku wojennego przeciwko jednej ze stron.
3. Czy dynamizm charakteru może wpływać na ocenę wydarzeń w przestrzeni publicznej (politycznych i społecznych) oraz przyjęcie postawy wobec nich? Czy osoby takie jak członkowie Watahy Głosu Obywatelskiego są raczej dynamiczni dodatnio, statyczni czy dynamiczni ujemnie?

(Sławek WGO)

Najbliższe spotkania otwarte Watahy Głosu Obywatelskiego:

W każdy piątek g.18:00

Radom

W lokalu JAMA ul. Rwańska 19

<http://glosobywatelski.tv>
https://banbye.com/channel/ch_P9tJA8ppYvUA
<https://t.me/glosobywatelskitv>
<https://discord.gg/ZsMryWYa8J>

